

HARO

NUMMER 2 | 2020

HEMMAFÖRÄLDRAR
STOLTHET & FÖRDOMAR

PRESENTATION
AV STYRELSEN

INTERVJU:
CLAUDIA GALLI
CONCHA

ÅSA BEMÖTER
fördomar

haro
tid för barnen

REDAKTIONEN

På årets riksstämma fattades ett beslut om namnändring för organisationen som ger ut den här tidningen. Detta för att förtydliga vad vi jobbar med och kämpar för (läs mer om det på sidan 5). Därför känns det också extra roligt att i detta nummer presentera vad det innebär att vara hemmaförälder; du kommer få möta beskrivningar av stolthet, men också en del vanliga fördomar. Missa heller inte att lära känna Haros styrelse lite bättre!

Ordet stolthet är ju dubbeltydigt, vilket Leif Stille går in på i sin text (sidan 21), men när man, precis som Claudia Galli Concha (sidan 3), ser sina barn växa upp till trygga individer så går det ju inte att låta bli att känna annat än stolthet.

Och vem är mer lämpad att bemöta fördomar än Åsa Axelsson? Åsa som är förra årets Haro-guldmedaljör och har föreläst om sin bok och intervjuats ett otal gånger under det gångna året. Hon har fått höra det mesta...

Precis som det lyckliga slutet för Elizabeth och Mr. Darcy i romanen *Stolthet och Fördom* så hoppas vi att hemmaföräldrar (och alla som skulle vilja få mer tid med sina barn) får en lycklig framtid. En framtid där alla föräldrar har ett verkligt fritt val att kunna vara hemma på heltid eller deltid om de bedömer att det är det bästa för deras barn. En framtid där insatsen hemma ges det värde det faktiskt har.

Rättelse: De fina bilderna i artikeln om Sara Bäckmo i årets första nummer är tagna av fotografen Maria Fors Östberg.

BLI MEDLEM OCH STÖD OSS!

Medlemsavgift 200kr/år
Tidningen Haro ingår.

Betala in på Bankgiro: 797-7374 eller
Swish: 123 569 56 89
Märk betalningen: "Ny medlem" och ditt namn.

Skicka sedan ett mail till info@haro.se och uppge
namn, adress, födelseår (endast årtal) och e-post.

Välkommen!

På omslaget: Claudia Galli Concha med döttrar.
Foto: Manuel Concha

INNEHÅLL

- 01 Redaktionen
- 02 Ordförande har ordet
- 03 Claudias viktigaste roll
- 05 Namnändring
- 07 Stämmouttalande & På gång
- 08 Matnyttigt med Marie & Recept
- 09 Åsa bemöter fördomar
- 11 @vardagmedbarnen
- 12 Gästkrönika - Lilla Fröken Tunnelbana.
- 13 Litteraturtips
- 14 Låt oss presentera Styrelsen
- 17 Smått och Gott
- 18 Neufeldspalten
- 19 Bokrecension
- 20 Mitt val
- 21 Till sist Stille
- 23 Nästa nummer

Tidningen Haro utgives av:
Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisation.
Box 737, 114 79 Stockholm

Ansvarig utgivare:
Evelina Hägglund
evelina.hagglund@haro.se

Redaktion:
Evelina Hägglund
Lina Hagström

Webbsida: www.haro.se
E-post: info@haro.se
Facebook: haroriks
Twitter: HaroRiks

Material till tidningen skickas till: info@haro.se
Inskickat material kan komma att publiceras på www.haro.se,
vårt pressrum och våra sociala medier.

Layout:
Caroline Höglund

Adressändringar:
Sam Bengtsson, sam.bengtsson@haro.se
Mobilnummer: 0705-170770

Tidningen Haro är Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisations
tidskrift. Tidningen Haro är politiskt obunden. För insänt och ej
beställt material ansvarar ej. Författarna uttrycker egna åsikter
som inte nödvändigtvis sammanfaller med organisationens.

ORDFÖRANDE *har ordet*

Fördomar finns det gott om här i världen. Under mina 10 år som mamma och hemmaförälder på heltid och deltid har jag stött på många förutfattade antaganden som jag inte känt igen mig i. En "favorit" är: "Vadå, sitter du bara hemma?" Nej, vet du vad, vi är ute och upptäcker, går på museum, parker, handlar, pysslar, leker med våra vänner och släktingar, har tid för fantasilekar, dansar, gör vardagsbestyr, lånar sjuttioelva böcker på bibblan och läser högar av böcker. Själslig utveckling har vi gott om, samt bråk, vägledning och tillrättavisning. Jag får inte bara hjälpa barnen att förstå deras starka känslor men också mina (som jag knappt visste fanns innan jag blev mamma). Tillsammans upptäcker vi livets viktigaste, i mina ögon.

Under mitt 25:e år kom vårt första barn. En underbar, go liten guldhårig pojke. Vi hade kommit överens om att vi ville ha våra barn hemma längre än normen, men hur länge visste vi inte. Min trygga hemmatillvaro som barn, i kombination med erfarenheter jag fick som vikarie i olika förskolor innan jag utbildade mig, övertygade mig om att jag ville vänta tills de åtminstone kunde prata och gå på toaletten själva. Genom kurser, böcker och poddar grottade jag även ner mig i barns behov och utveckling, vilket stärkte mig i mitt val än mer. Trots detta tyckte jag att det var tufft med påtryckningar, fördomar och ifrågasättande. Jag undrar om det finns de som på grund av det tvekar att följa sina hjärtans önskningar att ha mer tid med barnen eller följa barnets individuella behov.

Jag önskar att vårt samhälle genomsyrades mer av kunskapen av vad våra barn behöver. Det är ett av Haros ständiga mål, att sprida kunskap om barns behov och det behövs verkligen. Det är svårt att gå emot normen; pressen är stor att lämna bort sina barn inom den samhälleligt accepterade tidsramen.

Det är som om bara ett val är godkänt och ofta glöms det bort att kvinno- och jämställdhetskampen handlar om att vi ska kunna ha val och möjligheter att forma våra liv. I mitt fall handlade det valet om att prioritera mer tid med mina barn under småbarnsåren. Mitt hjärta värker också för dem som utan tvekan hade gjort samma val men som av olika orsaker inte har möjlighet att stanna hemma längre fast de så innerligt gärna vill. För de föräldrarna och barnen är Haros arbete också så viktigt.

Jag är varken dödsrik, lågutbildad eller hippie, som hemmaföräldrar stereotypiskt utmålas som ibland, men jag är en stolt hemmaförälder. Jag är lycklig och stolt över de gyllene vardagstillfällen vi får tillsammans, som bara kommer där helt plötsligt mitt i allt. När jag och min minsta dansar loss och man ser hur hennes ögon lyser av lycka när hon tittar på mig. Eller när munnen går i ett på min stora känsliga flicka och hennes hjärta känns öppet som en bok. Eller när jag och min äldsta, stora pojke läser och pratar om livet på kvällarna och han kryper tätt intill - och hur relationen där och då blir hel och tillbaks där jag vill ha den. Det är de små tillfällena som gör det. Är jag stundtals trött? Ja. Är jag stundtals skogstokig och vill slita mitt hår? Ja. Värker mitt hjärta vissa stunder av tacksamhet och överflödande kärlek, i kontrast till de frustreringsrika dagarna? Ja. Den utan tvekan bästa utbildningen jag fått i livet är mödrskapet och det, det är jag stolt över.

*Caroline Höglund
Nyvald ordförande
Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisationen*

CLAUDIAS Viktigaste ROLL

En del känner igen Claudia Galli Concha som skådespelare från bland annat "Skilda Världar", "Svensson, Svensson", "Fjällbackamorden" eller programledare i TV och radio. Hon kan även lägga en andraplats i Let's Dance 2010 på sitt CV. Andra känner igen henne som mamma- och livsstilsbloggare. Anledningen till att jag vill prata med Claudia är att hon har valt mammarollen som sin främsta roll.

Av: Evelina Håggblund

Foto: Claudia Galli Concha

– "Mamma, du får vara tyst", säger en av dottrarna i bakgrunden. Att mamma pratar i telefon stör i ipad-spelandet. Claudia skrattar och föreslår att dottern nog får gå till ett annat rum. Som så mycket annat blev den här intervjun inte som vi tänkt oss. Istället för att träffas i Stockholm efter att Claudia och hennes familj kommit hem från en längre vistelse i Kalifornien, så blev det till ett telefonsamtal över Atlanten. Sedan coronavirusets utbrott har Claudias familj behövt begränsa sig till sin lägenhet i Los Angeles med tillhörande balkong. Att inte längre kunna gå till stranden eller lekplatsen har känts svårt, men att vara hemma har Claudia ändå en viss rutin på.

– Det är inte så stor skillnad för mig som alltid har varit hemma med mina barn. Jag får vara mentor åt mina vänner som har barn, som inte har haft barnen hemma sedan de var typ ett år, berättar hon.

Sedan 2012 är Claudia gift med filmskaparen Manuel Concha, och för fem år sedan föddes deras äldsta dotter Chloe.

– Jag har alltid frilansat och tyckt om allt jag hållit på med. Jag hade alltid synen att hon skulle följa med mig. Aldrig så där, "sen ska hon in på förskola", utan mer att jag ska jobba och hon ska vara med. Sen fick jag barn och insåg att, visst, de är mobila, men så enkelt är det inte. Sen var jag inte så sugen på att jobba heller, som jag tänkte att jag skulle vara. Det var så härligt när hon var sådär liten, att bara att landa i att vara mamma.

När Chloe var tre månader började frågorna komma om de hade ställt henne i kö till förskola. Claudia hade inte alls tänkt på det, men ringde till kommunen och ställde Chloe i kö, för att sedan fortsätta med att inte ägna det en tanke. Arbetet med den egna bloggen fortsatte på kvällstid. Även om tiden för att titta djupt in i ögonen på Manuel blev något begränsad så funkade livet med Chloe bra, så när kommunen ringde och erbjöd en plats på förskola var svaret givet för Claudia:

– Nä, skämtar ni? Jag vill fortsätta det här livet.

Sedan dess har livet fortsatt på samma sätt. Ganska snart efter Chloe kom lillasyster Celeste, och att då lämna bort Chloe kändes ännu mer avlägset, även om det fanns en oro för att inte räkna till för att fylla båda barnens behov. Men det gick att ta tillvara på tiden med var och en och i slutändan upplevde inte Claudia att det var något problem.

Men att hålla liv i en blogg som ett yrke och samtidigt vara hemma med barn, hur går det egentligen? Blir det inte stressigt?

– Det är klart att, under fem år, att det finns dagar jag känt mig stressad över saker. Men om man hela tiden vet vad man prioriterar, och i mitt fall är det barnen, så är det ganska enkelt. När man hamnar i det där kritiska läget och undrar hur man ska hinna med allt, så är det bara: sitt still i båten, prioritera barnen, så löser det sig.

Claudia har varit väldigt öppen på sin blogg med att berätta om livet hemma. Något som resulterat i både pepp och kritik.

– Jag har inte fått så mycket kritik för själva beslutet att vara hemma med barnen, det är mer att andra tar det som personlig kritik till dom att jag är hemma med mina barn. Jag tror inte alls att vara hemma med barn är för alla, och det har jag varit väldigt noga med att uttrycka när jag skriver. Däremot har jag också varit noga med att berätta varför jag har valt som jag har valt och varför vi trivs med det.

För Claudia var det en stor omställning när hon träffade Manuel. För första gången kände hon att hon ville bilda familj. Det var inte uttalat då att hon ville vara hemmaförälder, men Manuel har hela tiden varit stöttande i hennes val. En nyckel som Claudia tar upp är hur viktigt det är att prata med varandra för att komma fram till den bästa lösningen för båda. Så även om det är Claudia som har huvudansvaret hemma har hon och Manuel gjort det tillsammans. Förutom de perioder Manuel varit i filmproduktion har han kunnat tillbringa mycket tid med familjen. Han har jobbat hemma, eller i närheten av hemmet, så att de har kunnat äta lunch tillsammans varje dag. En lösning som hela familjen trivs med.

Under samtalet pratar Claudia engagerat och livligt. Den sprudlande energin som hon utstrålar i intervjuer jag sett tidigare förmedlar hon också över telefon. Något som också slår mig är att hon är väldigt öppen för att allas lösningar för livet med barnen ser olika ut, utan att lägga någon värdering i det.

– Att gå runt och ha en massa åsikter om hur folk ska leva och hur folk ska ha det... det är en ganska onödig uppgift att ta sig an. Det är väl bättre att du tänker ut för dig själv hur du vill leva, även om det inte följer samhällets normer och oskrivna regler och lagar. Det finns ju massa olika sätt för folk att leva på.

I Sverige är förskolenormen stark, och med tanke på tillgängligheten och den förmånliga kostnaden för en heltidsplats på förskola kan det nästan vara svårt att motivera varför man inte ska använda sig av den. Få känner någon som är hemma med barnen och en viss livsstil tas för given. För en del har läsningen av Claudias blogg öppnat ögonen för att det är ett alternativ att vara hemma med sina barn.

”

Att gå runt och ha en massa åsikter om hur folk ska leva och hur folk ska ha det... det är en ganska onödig uppgift att ta sig an. Det är väl bättre att du tänker ut för dig själv hur du vill leva, även om det inte följer samhällets normer och oskrivna regler och lagar. Det finns ju massa olika sätt för folk att leva på.

Foto: Claudia Galt/Contrast

– Folk vet inte ens att det går. De tror att det måste gå hand i hand med att man syr alla sina kläder själv, tvättar allting med nätter, bara går i fotriktiga skor. Det är inget fel med det, men det är kanske bra att lösa upp de förutfattade meningarna lite grann. Att vara hemmaförälder går inte hand i hand med någonting annat. Det går bara hand i hand med att du är en människa som tycker om att vara med dina barn hela vägen.

I Claudias fall verkar verkligen kärleken till att vara med barnen vara hennes drivkraft. Hon pratar om glädjen i att få följa barnens utveckling, allt de lär sig och upplever under dagarna, från första parkett.

Eftersom Claudia har valt att sätta barnen främst är skådespelarkarriären numera satt på paus. Fika-livet med vännerna likaså. Men det, menar Claudia, är ju något som hon redan har lagt en massa tid på och kommer få ännu mer tid för när barnen blir äldre. Det är bara nu barnen är små och bara nu de har den här friheten och tiden tillsammans. På frågan om vad hon tycker att hon har vunnit på att vara hemma med barnen utbrister Claudia:

– Ah, ALLT! Det är en sån lyx att få vara med mina barn. Jag fylls av så mycket kärlek och glädje av att veta att jag är den stora delen av deras liv som jag är. Sen, när jag ser deras otroliga trygghet. De är supersociala, men de har den där tryggheten. De vet att jag är där.

Men det är inte bara för barnens skull som Claudia känner att hon vunnit på att vara hemma.

– För mig har det varit viktigt att lära mig att det finns någon som är viktigare än jag. Jag har mått väldigt bra av att sätta någon annan i första rummet.

Genom hela samtalet förmedlar Claudia en sådan säkerhet och trygghet i sig själv och sitt val att man undrar om hon någonsin tvekar på valet att vara hemma med barnen.

– Tveka på mig själv. Punkt. Det kan jag göra ofta. Men faktiskt inte när det kommer till barnen. Jag trivs och barnen trivs. Det funkar för oss. Det har jag alltid varit trygg i. //

N A M N Ä N D R I N G

Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisation

Haro har sedan 1981 stått upp för hemmaföräldrar & alla som sympatiserar med mer valfrihet & tid för föräldrar & barn.

*På riksstämman som hölls den 28 mars klubbades det igenom att Haros officiella namn ska ändras till **Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisation**. Vi är väldigt glada över att vårt nya namn med större tydlighet speglar vad Haro arbetar för. Läs propositionen på nästa sida för hela bakgrunden till beslutet!*

Betyder nu det här att man bara kan vara medlem i Haro om man är en aktiv hemmaförälder? Självklart inte! Alla som sympatiserar med mer valfrihet och möjligheter för föräldrar att välja att ta hand om sina barn själva, är varmt välkomna att vara medlemmar. Åren med barnen går fort, men engagemanget för frågan är ofta livslångt.

PROPOSITION NAMNÄNDRING

“HARO var från organisationens början 1981 en förkortning av Hemarbetarnas Riksorganisation. Uttydningen ändrades redan året efter till Hemarbetande föräldrars Riksorganisation, eftersom många utomstående missförstod ordet hemarbetande och tänkte sig, att det syftade på personer, som utförde legoarbete i sina hem. År 1989, som utgjorde 200-årsjubiléet av franska revolutionen, bestämdes det vid riksstämmen, att vår organisations namn ej skulle ses såsom en sammandragning utan skulle skrivas Haro, såsom ett egennamn och syfta på det stridsrop, som skreks vid stormningen av Bastiljen. Vi fick det som ett tips från en av våra första guldmedaljörer: Herman Lindqvist, som till tårar rörd mottog sitt pris, vilket enligt honom var det första, som kommit honom till del från svenskt håll. Det bestämdes vidare 1989, att Haro skulle åtföljas av Riksorganisationen för Valfrihet, Jämställdhet & Föräldraskap. Denna förklaring alluderade naturligtvis på franska revolutionens motto: Frihet, Jämlikhet & Broderskap. Således har vår organisations fullständiga namn eller firma i juridisk mening sedan dess varit: Haro, Riksorganisationen för Valfrihet, Jämställdhet & Föräldraskap.

Namnvalet var också betingat av att vi ville understryka, att vi hade gjort en noggrann analys av den svenska familjepolitikens grundfrågor, som visade på nödvändigheten av att ta hänsyn till komplexa samband. Haro har aldrig sett sig vara en enfrågerörelse utan velat befinna sig i skärningspunkten mellan de flesta av välfärdssamhällets politiska och ideologiska stridsfrågor. Vi betonade, att valfrihet inte endast skulle innebära val mellan olika offentliga barnomsorgsformer utan att barnomsorg naturligtvis också kan ges i hemmet av barnens egna föräldrar.

Jämställdhet i Haros tolkning förutsattes betyda en rättslig, kulturell och socioekonomisk likställning av kvinnor relativt män utifrån de berördas självvalda preferenser och egendefinierade behov samt att alla föräldrar strävar efter individuella livsmål på sina egna speciella sätt men med barnens bästa för ögonen.

Haro har även velat understryka föräldrarnas avgörande betydelse för barnen och ihärdigt kritiserat politiker, som försökt förringa föräldrars roll och ansvar. För att markera att Haros verksamhet inte minst har varit till för det individuella barnets skull, så har vi ofta använt uttrycken "med barnet i centrum" respektive "tid för barnen".

Det har dock visat sig, att det har varit svårt att utan att bli mångordig förklara, vad Haro betyder och vad vi arbetar för respektive vilken grupp vi främst representerar. Därför har namnfrågan diskuterats många gånger under de senaste 30 åren. Vi har tittat på systerorganisationer inom Norden respektive FEFAF, MMM och COFACE för att se om något annat organisationsnamn bättre och mer lättfattligt skulle säga en oinsatt allmänhet, vad Haro primärt står för. Man har ofta bara en kort stund på sig att väcka intresse för sin sak och får man inte genast uppmärksamhet, så hjälper det inte, om man därefter skulle ha aldrig så bra förklaringar och fördjupningar.

Haros riksstyrelse har därför efter ingående diskussioner under de senaste åren landat i att föreslå riksstämmen att besluta om:

- att vår organisation framöver skall ha följande fullständiga namn: Haro, Hemmaföräldrars Riksorganisation, vilket bör användas i officiella sammanhang."

H a r o , H e m m a f ö r ä l d r a r s R i k s o r g a n i s a t i o n

I EN TID DÅ VI ALLA ÄR HEMMAFÖRÄLDRAR

STÄMMOUTTALANDE
Haros riksstämma 2020

Lördagen den 28 mars samlades Riksorganisationen Haro till stämma. Trots den ovana situationen med en nätbaserad stämma, antogs i sedvanlig ordning ett stämmouttalande:

I Haro har hemmaföräldrar (och deras sympatisörer) samlats i snart 40 år. Sammanlagt har våra medlemmar mängder av erfarenheter av att vara hemma med barn, både små och stora. Trots ekonomiska utmaningar har många av oss valt att prioritera mer tid med familjen eftersom vi märker vinsterna av det, bland annat i form av minskad stress och starkare relationer. I denna tid när många fler tvingas tillbringa mer tid hemma med sina barn vill vi uppmanar alla nytillkomna hemmaföräldrar, såväl ofrivilliga som de som sedan länge önskat att kunna tillbringa mer tid hemma med sina barn. Vi beklagar att det sker under dessa omständigheter. Men trots omständigheterna kan det ses som en gåva - tid med dina barn. Att tillbringa mycket tid hemma kan kännas ovant och tvivel på om man räcker till för att ge sina barn nödvändig stimulans blir en konstant följeslagare. Precis som med ett nytt jobb tar det också tid att vänja sig vid att vara hemmaförälder, men allt eftersom blir man bättre på att organisera sin tid och att lära känna sina barn och deras behov. Det ger också en oändlig möjlighet att lära känna sig själv bättre och att reflektera över prioriteringar och värderingar. "Vad gör du hemma hela dagarna?" är det många som genom åren har frågat hemmaföräldrar. Nu står vi inför en situation som kanske en gång för alla kan ge fler svaret på den frågan. Vi hoppas att en av ljusglimtarna i denna osäkra och, för många, otrygga period, ska vara, dels att vi på samhällsnivå ska kunna se det värde som föräldrar tillför sina barn, dels att fler föräldrar på individnivå ska inse sitt värde för barnens välmående och utveckling. Precis som det något klichéartade citatet som uppmanar oss att göra lemonad när livet ger oss citroner, vill vi uppmana alla att ta vara på tiden ni får tillsammans, låt den stärka era relationer för lång tid framöver.

HAROS GULDMEDALJÖR 2020 SARA BÄCKMO

MOTIVERING: "Genom att dela med sig av sina livsval i sociala medier har Sara Bäckmo, fyrbarnsmamma och Sveriges största trädgårdsbloggare, synliggjort hemmaföräldrar och inspirerat andra att reflektera över de normer som råder kring barnomsorg, föräldraledighet och heltidsarbete. I ett Sverige där barn ofta beskrivs som ett hinder fyller Sara Bäckmo ett viktigt tomrum genom att beskriva livet hemma med barn som ett liv som skänker mening och glädje.

Trots att hon främst skriver om odling, genomsyrar livet och glädjen med barnen många av hennes filmklipp och texter, exempelvis i boken "Odling med barn".

Sara Bäckmo visar på stor integritet och både Sara och hennes man har valt att prioritera tid med barnen framför sina karriärer; de ser vardagen tillsammans som sin största rikedom. Det är inte bara betor och bär som frodas i Skillnadens Trädgård — det gör också närodlade och hållbara relationer."

”

*Hur kan jag involvera barnen
mer i matlagningen?*

Matnyttigt med Marie

Praktiska tips för livet hemma med barn

”Mamma, jag är hungrig!” Har ni hört den förr? Det var många år sedan nu, men jag minns att jag och mina syskon yttrade den ganska frekvent. Idag är jag väldigt tacksam för min visa mamma som istället för att sticka till oss något att äta innan maten, svarade oss, ”Om du hjälper till går det fortare.” Hennes sätt att hjälpa oss använda vår hunger som drivkraft till matlagning har gett goda resultat. Vi alla fem syskon är idag bra på att laga mat.

Alla föräldrar vill nog att deras barn som vuxna ska kunna laga mat och då behöver vi ge dem chansen att lära sig om mat och att laga den. Att låta barnen vara med i denna mest grundläggande syssla – att laga mat åt sin familj – är en fantastisk gåva, dessutom är den gratis och enkel att fixa. Men hur gör man? Hur inkluderar man barnen i matlagningen? Orkar man? Blir det inte väldigt kladdigt och stökigt? Relevanta frågor som jag ska försöka svara på.

Först och främst, gör det inte för jobbigt för dig. Involvera inte barnen när det är stressigt och du har en tuff dag. Det kommer bara bli tungt och bråkigt. Var snäll mot dig själv och få bara matlagningen snabbt ur vägen sådana dagar. Bästa sättet att lära barnen om mat är att låta dem hantera maten. Skära gurkan, hålla i, röra om, smaka av såsen, skala potatis och morot. Men inse och acceptera att det kommer spillas och stökas ner.

Det är inte ett Instagram-inlägg du skapar, du skapar en människa.

Min ena syster brukar låta barnen baka egna kakor. Det blir spill kan ni tro. Men att se glädjen och stoltheten när barnet får bjuda på sin egen kaka är värt spillet. Hon håller upp alla ingredienserna i små skålar (när barnet är för litet för att läsa och mäta själv). Sen får barnet hålla i och blanda allt alldeles själv, och slicka ur skålen förstås. Det är ju alltid det bästa.

När barnen hjälper till i köket är det viktigt att de får provsmaka. Det ska vara roligt, givande och lustfyllt att laga mat. Några frysta ärtor, morotsslantar, skinkbitar, tomatklyftor eller varför inte provsmaka hård spagetti? Småbarn är villiga att testa och experimentera – så låt dem. Jämför rå potatis med kokt. Får de experimentera är det också mer troligt att de äter maten som serveras.

Att ha en egen matdag är bra och utvecklande för de barn som är lite större. Att själv få välja recept och skriva upp vilka ingredienser som behövs. Givetvis inom vissa ramar. Jag minns när vi hade våra matdagar när jag växte upp, vi syskon skötte det lite olika. Jag lagade nya maträtter varje vecka, min bror gjorde tvärtom och lagade tomatosoppa med makaroner varje torsdag. Det tog några år efter jag flyttat hemifrån innan jag tyckte det gick bra att äta det igen...

Oavsett hur vi gör för att involvera barnen i matlagningen så är det viktigt att vi gör det. Vi vill ju att de ska bli kapabla vuxna. Så ge inte upp, acceptera spillet, välkomna barnen in i köket. //

Marie

RÖRDA KAKAN

- 2 ägg
- 2 dl socker
- 2 dl vetemjöl
- 1 tsk bakpulver
- 1 tsk vaniljsocker
- 100 g smält smör

Sätt ugnen på 175°. Rör samman alla ingredienser i en skål. Behöver inte vispas med elvisp. Häll upp i en smord och bröad rund form. Strö över 50 g hackade nötter och lite kanel ELLER ½ dl kokosflingor. Grädda i 25-30 minuter i mitten av ugnen.

ÅSA BEMÖTER

fördomarna

*Många är fördomarna mot hemmaföräldrar.
Vi bad Åsa Axelsson, författare till boken "Jag
lämnar ekorrhjulet: ett liv utan lönearbete",
bemöta en del av dem utifrån sina egna
erfarenheter.*

Att vara hemma med barn är inte realistiskt för en familj med låga inkomster.

Å: Man tror kanske att den med liten lön inte skulle klara att gå ner i tjänst. Men det kan vara tvärtom. Den som har en låg inkomst och många barn kan i själva verket tjäna mest på ett hemmaliv. Exempel: Min deltidsjänst som lärare gav mig 15 000 kronor netto varje månad. Vartenda öre gick åt i den livsstil vi hade innan 2016. Men när jag satte mig och räknade ut vad pengarna användes till, så visade det sig att det gick ganska precis jämt upp om jag slutade jobba och istället var hemma och minskade familjens utgifter.

Utgifter som uppstår pga jobbet:

- barnomsorg
- resor till och från jobb (äga bil?)
- kläder, skor, frisyrr, pengainsamlingar på jobbet till kollegor, kaffekassa etc
- lunch, fika på arbetsplatsen
- snabba, ogenomtänkta inköp som görs pga tidsbrist
- högre matkonto pga att man inte hinner ta hand om rester, laga från grunden osv
- "tröstkostnad" - saker man unnar sig för att man är stressad pga jobbet

Man blir socialt isolerad om man är hemma med barn.

Å: Ha ha, mest "isolerad" var jag nog när jag jobbade heltid som lärare. Mitt liv såg ut så här: vaknade klockan 5 och åt frukost – ensam. Satt en timme i buss – ensam. Undervisade elever under dagen. Hem med bussen. Steg in i mitt hem klockan 17.30, gråtfärdig av trötthet. Umgicks med familjen 2 timmar innan jag stupade i säng. Helgerna gick åt till hushållsarbete samt rätta skrivningar – ensam i mitt arbetsrum. Det, om något, var väl att vara isolerad? Var fanns tid för släkt och vänner? Tid till politiskt engagemang, läsa tidningar, vara med i någon förening? Tid att vistas i naturen? Tid för maken och mig? Tid för reflektion, skriva dagbok till exempel? Och tid till "ingenting"? Det sägs att barn behöver ha tråkigt för att sen orka vara kreativa. Mammor då, gäller inte samma för oss?

Att vara hemma med barnen länge är en kvinnofälla.

Å: Vad är en "fälla"? En djup grop som man ramlat ner i, mot sin vilja, och inte kommer upp ur? Att fatta ett välgenomtänkt beslut och vara hemma av egen fri vilja ser inte jag som en fälla. Ordet "kvinnofällan" kan bli en svart bottenlös skräck. Men vad är det man är rädd för egentligen? Jag satte mig ner och gjorde en lista över de värsta sakerna som skulle kunna hända och vad jag i så fall skulle göra.

1. Maken dör. Lösning: Då får jag väl börja jobba igen.
2. Det blir skilsmässa. Lösning: Jag får börja jobba.
3. Jag får lägre pension om jag inte lönearbetar 40 år. Lösning: Spara egna pengar till pensionen.
4. Jag glömmer mina yrkeskunskaper om jag är hemma för länge. Lösning: Då får jag väl jobba med nåt annat då, eller sätta mig på skolbänken igen.
5. Ingen kommer att vilja anställa en som varit hemma 10+ år. Lösning: Då får jag väl starta eget och bli min egen chef. Det gjorde min moster vid 55 års ålder, med stor framgång. Osv.

Jag råder alla som är rädda för kvinnofällan att prata igenom situationen ordentligt med sin partner. Ring också upp pensionsmyndigheten och fråga hur just din pension påverkas av att du är hemma x antal år. Boka sedan in ett samtal på banken och gå igenom familjens finanser.

-Vad gör man hemma hela dagarna?

Å: Man gör allt sånt i godan ro, i dagsljus, som andra familjer gör på kvällar (och nätter) och helger. Man cyklar till mataffären om förmiddagarna, när knappt någon är i affären, man städar när huset är tomt, man fördjupar sig i det man tycker är roligt: trädgårdsarbete, bakning, målning av möbler etc. Kanske pluggar man ett par timmar när barnen är i skolan, eller läser på om fonder och aktier, eller skriver en blogg. Man ringer samtal och träffar släktingar. På kvällarna umgås man med familjen, på nätterna sover man, och på helgerna blir det tid över till både pappan och mamman till vila och egna hobbies.

Forts.

”

*Det är inte någon
naturlag att barn ska
börja med "samling"
varje dag klockan 8, sitta
i galonisar i en sandlåda
mellan 9 och 11 och
klistra makaroner på
papper klockan 14.*

Barnen går miste om en massa upplevelser om man inte har så mycket pengar på grund av hemmalivet.

Å: Vad räknas som "upplevelse"? Måste stora upplevelser kosta mycket? Är en thailandsresa en större upplevelse för ett litet barn än en campingnatt i skogen bakom husknuten? Min mamma och pappa reste genom hela Sverige för att min syster och jag skulle få se Kolmården. Sen blev de besvikna när vi ungar inte visade tillräckligt stor entusiasm - förrän vi i slutet av dagen kom till en enkel lekplats med gungor och rutschkana. Då sken vi upp. "Tack SNÄLLA mamma för att jag fick komma till den här roliga lekparken!" lär jag ha sagt, 5 år gammal.

Barn går miste om en massa utvecklande pedagogiska aktiviteter om de inte får vara på förskola.

Å: Besök gärna en förskola under en dag och ta tid. Hur många minuter får varje barn sitta i en frökens knä? Höra saga (och kunna se bilderna i boken medan fröken läser)? Få personlig handledning i hur man t ex klär på sig, dukar, bakar, trär pärlor, osv? Blir uppmuntrad att berätta och uttrycka sig medan andra lyssnar uppmärksam? Det mesta som görs på förskolan kan du göra lika bra eller bättre hemma. Och tycker du att ditt barn behöver umgås med flera andra barn går det att ordna. Gå till öppen förskola, bjud hem bekanta med barn eller anmäl dig att jobba som dagbarnvårdare. Eller strunt i att ens försöka efterlikna förskolan! Gör sånt med barnet som du själv tycker om. Gillar du att gå i skogen – gör då det! Är du musikalisk – spela och sjung med barnet! Är du bokmal – läs för barnet i timmar varje dag! Gillar du att leka med lego/dockor – ge dig hän! Men är du mer praktiskt lagd kan du lika gärna involvera barnet i Nu Ska Vi Diska- leken. Det är inte någon naturlag att barn ska börja med "samling" varje dag klockan 8, sitta i galonisar i en sandlåda mellan 9 och 11 och klistra makaroner på papper klockan 14.

Föräldrar som är hemma med sina egna barn bidrar inte till samhället.

Å: Här kan jag bara tala för mig själv. Mitt liv har aldrig känts så meningsfullt som när jag varit hemma med barn. Däremot har jag många gånger undrat vad jag egentligen sysslat med på jobbet...

Barnen blir osäkra och otrygga om de aldrig får prova sina vingar utanför hemmet.

Å: Jag tror barn själva efterfrågar att få prova vingarna - när de känner sig redo. Det ligger nog i människans natur att vilja bli självständig. Att barnen inte går på förskola betyder inte att de aldrig vistas utanför hemmet. Hemmaföräldrar tar med barnen till många olika miljöer, möter olika människor och ser till att utmaningarna blir lagom stora för barnet.

Man blir beroende av sin partner om man är hemma länge.

Å: Att vara beroende av någon – är det nödvändigtvis dåligt? I Sverige ska vi helst inte ska vara beroende av våra familjemedlemmar. Äldre vill på inga villkor vara beroende av sina barn. Ungdomar inte beroende av sina föräldrar. Man och hustru ska inte vara beroende av varandra. Så var det inte förr. Då var familjemedlemmarna beroende av varandra på gott och ont. Nu är vi "oberoende" på gott och ont. Kvinnan har jobb och egen ekonomi. Men helt fri är hon ändå inte. Hon har istället gjort sig beroende av en arbetsgivare! Hon måste infinna sig på jobbet vissa tider och utföra uppgifter som chefen bestämt. Hon måste lyda regler, acceptera sin lön, acceptera de kollegor som chefen valt åt henne. Hon är också beroende av den barnomsorg som finns i kommunen. När barngrupperna blir allt större och hennes lilla barn har sammanlagt 15 olika personal och vikarier omkring sig, då kan hon inget annat göra än att gilla läget. Är det att vara "oberoende"?

Några ord på vägen

Livet är långt. Man hinner prova många olika livsstilar. Man hinner vara både karriärkvinna i många år och hemmamamma i många år – om man vill. Hur vet man då vad man vill? Jag avslutar på samma sätt som i min bok:

1. Känn efter hur det känns!
2. Tänk ut vad du skulle kunna göra!
3. Gör det!

@ V A R D A G M E D B A R N E N

med Hanna Svensson

Nu när Covid-19 härjar i Sverige och svenska folket uppmanas att vara hemma med sina barn så fort de har minsta lilla snuva, mitt i allt detta, så tycks vi hemmaföräldrar hamnat i en annan dager. Jag har varit hemma med våra fyra barn i sex år och är både förskolelärare och lärare (F-6) men har valt hemmalivet, för att få vara med våra barn under deras uppväxt. Ofta har jag mötts av fördomar mot oss hemmaföräldrar. Ofta har jag känt mig ensam. Ofta har jag känt mig annorlunda och ifrågasatt. Först nu när stora delar av det svenska folket "tvingas" till en vardag med sina barn känner jag att vi hemmaföräldrar plötsligt har en fördel. För oss är de nya förhållandena inte så stor skillnad. Vi är vana vid en vardag med våra barn. Vi har redan rutiner hur vi jobbar hemma med barnen och hur vi lägger upp dagen. Till skillnad från alla de svenska föräldrar som nu ställs inför en ny vardag - en vardag med barnen.

En tid innan viruset kom till Sverige skapade jag ett konto på Instagram för att göra bot på den största fördomen som jag stött på mot hemmabarn. Och det är att hemma lär man sig ingenting och att barnen missar massa kunskap och pedagogiskt verksamhet som barn behöver och får i förskolan. Det har blivit så i vårt samhälle att kunskap som du kan mäta, värdera och visa upp värderas väldigt högt. Om barnet kan alla bokstäver, kan läsa tidigt, räkna och skriva så lovordas barnen och förskolan. "Åh, vilka duktiga pedagoger!" Men är det inte någonting vi missar här? Är det inte så att ett litet barn ska lära sig så mycket annat än att läsa? Vi tycks vilja hoppa över vissa utvecklingssteg för att kunna visa upp det som betyder något; jo barnens prestationer inom matte och svenska. Ett barn måste få möjlighet att LEKA. Genom leken lär sig barn så mycket. Leken är grundläggande för lärandet. Vi vuxna kanske inte alltid tänker på det, för det ser mest ut som om barnen stökar ner och busar. Men då behöver vi ta ett steg tillbaka och tänka att barnen behöver få vara i lekens underbara värld dag efter dag, för att det är en del i deras utveckling. Genom t.ex. rollekar går barnen in i olika roller, som de sett i sin omvärld, de testar och prövar det de sett och omvandlar det till deras eget. Att i leken möta andra barn, lära sig vänta på sin tur, låta någon annan bestämma ibland och jag ibland, att fantisera, skapa, bygga och forma. Ja, listan kan bli lång. Allt detta är osynlig kunskap - den går inte att mäta eller visa upp på ett papper, men den är livsviktig. Vardagskunskap är livsviktig.

Många gånger har jag slagits av tanken att vardagskunskapen håller på att försvinna, i takt med att fler och fler barn är på förskola i stora grupper och spenderar mindre tid med sina föräldrar och föräldrar förlorar tro på sin egen förmåga. Den kunskap som barn får genom att umgås med sina föräldrar i vardagen. Den kunskap som man förmedlar genom att bara vara, i samtal och svar på frågor.

Föräldrar idag verkar tro att det krävs ett tema-arbete på förskolan för att barnen ska lära sig t.ex. färgerna. När det i själva verket är så enkelt att jag kan förmedla den kunskapen succesivt i samtal med barnen. Eller lära sig räkna - som barnen tränar genom att duka bordet. Att man ska flytta sig när någon kommer cyklandes och ringer i ringklockan, eller att man inte får titta i andras brevlådor (när vi hämtar posten). Allt det där som formar och bidrar till att göra våra barn till goda samhällsmedborgare. Kunskap som inte syns men som ger trygghet, ramar och en god grund. Att veta vad man gör och inte gör. Hur allt fungerar osv. Livsviktig kunskap. Kunskap för livet.

I sociala medier kan vi under denna oroliga tid vi lever i nu läsa hur föräldrar vädjar - "hur gör jag med barnen?" Vad gör vi hemma? Sorgligt, kan jag tycka, att så få verkar ha fått ha en vanlig vardag med sina barn. De är vana att bara umgås på helgerna och då kanske hitta på något extra kul. Men att alltid ha barnen och bara vara hemma, ja, det är svårt och annorlunda för många. Men så har vi hemmaföräldrar då kommit i ett annat ljus. Nu är det helt plötsligt VI som KAN någonting. Nu är det OSS de frågar. Nu är det vi som står där och är EXPERTER och VET hur en vardag fungerar med barn. Nu är det VI som är VIKTIGA. Ifrågasättandet har bytts ut till frågor. Frågor om hjälp och stöd.

Nu är vår chans att hjälpa och stötta med det vi är bäst på, nämligen hemmalivet. Sträck på dig. Känn dig stolt. Känn dig duktig. För det är du! Du är proffs på det här. Det är du som kan din sak. Du är bäst! Nu är vår tid. Hemmaföräldrarnas tid.

PS: Följ gärna mitt konto på Instagram (@vardagmedbarnen). Tillsammans kan vi stötta och hjälpa varandra genom dessa underbara småbarnsår!

G Ä S T K R Ö N I K A

L I L L A F R Ö K E N T U N N E L B A N A

Gunilla Linn Persson

Hon var knubbig som en säl och såg bara på ett öga men gick tidigt och pratade hej vilt och hade namn på allt. Hon hittade på lustigheter som att klä en färsk makrill till docka och köra den i sin dockvagn. Hon kallade sig för Lapp-Lisa Tunnelbana. Mitt första barn. En underbar figur som började på dagis vid två års ålder. Det var början av 80-talet och ropen skallade: Dagis åt alla!

Det gick inte alls bra. Jag hade sytt en fin liten dräkt av stuvbitar från tygaffärer i Gamla Stan. Det var ett mönster av blå drakar på bröstet. Ingen är så fattig som en blivande författare. Tillsammans med en konstnär i vardande var det hembakt bröd som gällde och det var viktigt att hitta den där makrillen och få äta upp den.

Dagis. En hopar ungar som sprang från hörn till hörn, under vilda tjut.

– Vilka ensamma tjut, sa lilla fröken Tunnelbana.

Det sjöngs sånger på detta dagis, som var ganska pedagogiskt. Fröken Tunnelbana lärde sig snabbt alla visor. Sedan väntade hon på att bli hämtad. Hon hade helt enkelt roligare hemma.

Nu följde en tid av kamratkritik mot mig som mamma. Det hette så på den tiden. Jag kunde helt enkelt inte lämna fröken Tunnelbana med den rätta, hurtiga knycken. Det var fel på min inställning.

Jag fick också veta att om jag tog hem detta trilskande barn som vågrade trivas skulle hon missa social träning. Och pedagogiska hunnaben. På BVC teg jag när man pratade om kostcirkeln. Hmm. Jorå. Jag sa inte att tösabiten älskade oliver och pilsner med sockerdricka.

Hon kunde namnen på alla som kom och hämtade barn på dagis ned till kusiner. Och kusinhustrur.

Vi hoppade av dagiståget. Jag var lite slokörad och blev frilans med mitt skrivande för resten av mitt liv. Nu rådde jag min egen tid. Idag vet jag att det fanns ett glapp på mammas sida, som gjorde att det var skört för mig och fröken Tunnelbana. Känsligt att skiljas åt.

Foto: Eiler Frithiofsen

Tuberkulosen. Min mormors mor dog av den, hon lämnade tre barn efter sig. Min mormor dog av den. Hon lämnade två barn till barnhem. Min mamma var ett av dessa barn och skadad av barnhem kunde hon inte knyta an till mig. Det var en tragedi i vår släkt och nu var det dags att laga det som gått sönder.

I sommar fyller Lapp-Lisa Tunnelbana 40 år. Hon är designer med Europa som fält. Den knubbiga ankungen blev en skönhet och den sociala kompetensen räcker till att bossa över tjugoått fransmän. Hon har lärt sig av mamma.

Jag tror inte att allt är bra för alla. Det är den stora risken med vårt sätt att tänka. Alla och alltid är alarmerande ord. Jag blir på min vakt. Det kan vara så att om tusen barn fungerar på ett sätt har man råkat få det 1001:a.

Lapp-Lisa Tunnelbana ville pyssla med sitt. Hon sa: Jag ska bli en sån som talar om hur allting ska se ut. Så blev det!

Har tidig förskola för alla barn något samband med många barns dåliga psykiska mående? Orkar de inte rusa från hörn till hörn?

*Fotnot: Denna krönika har tidigare varit publicerad i
Mariestads-Tidningen (25 januari 2019)*

*Vill du vara rustad
mot fördomar eller
bara läsa för
allmän förkovran –
här kommer tre
heta tips!*

1 Kärlekens roll: hur känslomässig närhet formar spädbarnets hjärna

Författare: Sue Gerhardt

Antal sidor: 319

Utgivningsdatum: 2016-01-19 (andra upplagan)

Förlag: Karneval förlag

Kärlekens roll berättar om vad de senaste rönen inom neurobiologi, neurovetenskap och utvecklingspsykologi betyder för vår förståelse av hur spädbarn formas och utvecklas. Författaren förklarar varför kärleksfulla relationer är så viktiga för hjärnans utveckling under den tidiga barndomen och på vilket sätt samspelet mellan barn och föräldrar påverkar barnets framtida känslomässiga och fysiska hälsa.

LITTERATURLISTA

2

Små barns kommunikation med vuxna

Författare: Ole Henrik Hansen

Antal sidor: 67

Utgivningsdatum: 2018

Förlag: Studentlitteratur AB

I den här boken beskrivs vikten av det lilla barnets anknytning till dess omsorgsperson och anknytningens betydelse för barnets utveckling och tillblivelse som kulturbärande individ. Här beskrivs fenomen som anknytning och delad uppmärksamhet samt sambandet mellan barnets biologi, kulturell stimulans/inläring och det sociala rummet. Boken avslutas med ett kapitel om omsorg. Genom hela boken understryks den vuxna omsorgsgivarens viktiga roll.

3

Närhetens hormon: oxytocinets roll i relationer

Författare: Kerstin Uvnäs Moberg

Antal sidor: 208

Utgiven: 2009-10-26

Förlag: Natur Kultur Akademisk

Kerstin Uvnäs Moberg ger här ett fysiologiskt perspektiv på närhet och relationer. Närhetens hormon, oxytocin, ger oss välbefinnande och lugn men det skapar och förstärker också relationer livet igenom. Författaren beskriver betydelsen av oxytocin för anknytning mellan barn och föräldrar, för kärleks- och vänskapsrelationer och för att öka tillit och öppenhet i vårt samhälle.

LÅT OSS PRESENTERA *Styrelsen*

NAMN: EVELINA HÄGGLUND **HEMORT:** HANINGE

Familj: gift med Christian, fyra barn mellan 3 och 11 år

Intressen: Musik, språk, yoga, dans, böcker

Ansvar inom styrelsen: Ekonomi och tidningen

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Att jag har kunnat reducera stress och jäkt under barnens första år, och att jag alltid har funnits till hands vilket har underlättat möjligheten att kunna vara lyhörd till deras behov i olika faser.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Många säger att de också hade velat vara hemma om de haft råd. Det har jag bemött med att säga att vi har anpassat våra kostnader mycket bl.a genom att bo billigare och att resor, restaurangbesök och nya grejer är saker som vi avstår. Vi är rika på tid istället för pengar.

NAMN: INGVILD SEGERSAM **HEMORT:** UPPSALA

Familj: Maken Jonas och barnen Edel Irén (23), Rebecca (21), Tobias (19), Joel (17), Lia (13) och bebis i magen (juni 2020).

Intressen: Barns välmående och psykiska hälsa, körsång, språk, litteratur

Ansvar inom styrelsen: Presskontakt, nyhetsbevakning

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Ju flera barn man fostrat, desto mer fylls man av ödmjukhet inför uppgiftens svårighet och tacksamhet över hur mycket barnen faktiskt fostrat mig och gjort mig till en bättre människa. Jag är dock stolt över att ha stått fast vid min övertygelse av att barnen behöver mig, även om det varit svårt både ekonomiskt och socialt i perioder.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Vid introducerande samtal med nya människor får man ofta frågan "och vad jobbar du med?". I de perioder jag jobbade med barnen hemma, antingen som dagbarnvårdare eller som "bara" mamma, slutade ofta samtalet där, kanske med ett litet "å.." och sedan en flackande blick. Den jag pratade med antog tydligen att vi inte hade något gemensamt och att jag inte hade något att bidra med i samtalet. Det bästa sättet att vända den jobbiga tystnaden som följde, var att bryta den. Att låta andra berätta om sina liv och kanske vad de drömde om gav intressanta samtal och ibland fick jag chansen att på en djupare nivå berätta om varför jag valt att vara hemma.

NAMN: KARIN BENGTSSON **HEMORT:** ÖREBRO

Familj: Gift med Sam, två härliga grabbar: Emanuel (15) och Jonatan (13)

Intressen: Finnas till hands för familjen (kanske inget "intresse", men viktigt för mig), engagerad i en kyrka, Haro tar mycket tid, springer i skogen för att ta hand om kroppen.

Ansvar inom styrelsen: Mycket av det inre styrelsearbetet, som dagordningar + protokoll, ansökan/redovisning av statsbidrag, riksstämman, distriktsansvarig - och en del annat :-).

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Jag är så glad att jag (vi som föräldrar) valde utifrån våra hjärtan, som vi ville, att vara hemma med barnen. Det har jag aldrig ångrat - om jag fick välja om, skulle jag välja likadant igen!

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Det är nog att föräldrar inte förmår att möta sina barns behov, att barnen måste gå i förskola för att utvecklas normalt och lära sig det de behöver. Men forskning visar, att det absolut viktigaste för att barn ska mogna och utvecklas, är en nära, trygg relation till en närvarande vuxen - då finns vilan på insidan som behövs för att man ska kunna lära sig nya saker och utvecklas som människa.

Styrelsen

NAMN: MADELEINE WALLIN HEMORT: HYSSNA

Familj: gift med Magnus, 5 barn, Benjamin 31, Alexander 28, Jonathan 26, Maja 20, Zackarias 17

Intressen: Trädgård, böcker, resor, möten med människor

Ansvar inom styrelsen: Internationellt arbete

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Att jag följt mitt hjärta, varit lyhörd för mina barns behov och insett att den största och viktigaste pusselbiten är min egen inre utveckling.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Att ett liv inte är meningsfullt och fullvärdigt om jag inte yrkesarbetar. "Vad ska du göra sen?" "Blir du inte uttråkad, jag skulle klättra på väggarna?" Jag har känt mig stark och trygg i mina val och inte bemött kommentarer särskilt mycket och tycker ändå jag blivit bemött med respekt.

NAMN: CAROLINE HÖGLUND HEMORT: STOCKHOLM

Familj: Min man Joakim & våra tre barn (10, 8, 4) och en härlig storfamilj på det!

Intressen: Musik - att sjunga & lyssna, dansa, psykologi och barns utveckling och välmående, umgås & samtala med vänner och resa.

Ansvar inom styrelsen: Ordförande, gör tidningens layout, internationellt arbete.

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Att jag vågat prioritera det och växa i det. För även om jag fortfarande kämpar och såklart inte är perfekt har jag förändrats mycket i mitt föräldraskap och det tog tid för mig att komma dit men jag är tacksam för tiden jag haft att utvecklas i det.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Att det inte går att ge barn stimulans hemmavid. Jag tycker mycket om ett center som heter "Center on the developing child". I rådande situation la de ut ett inlägg där de bekräftade stressen som kan uppstå när ens vardagliga rutiner störs men att vi trots det kan fortsätta att främja hälsosam utveckling i våra barn och "bygga hjärnor" från våra hem! Förslagen de ger för att främja utvecklingen är tex spela sällskapsspel, fysisk aktivitet, samtal, fantasilekar, berätta historier, sjunga m.m. Är inte det här exakt det jag och de flesta hemmaföräldrar jag känner gjort och gör på daglig basis? Vi läser, sjunger, pratar, de leker och bygger kojor och är helt inne i sina lekar, ostörda. Blir det konflikt eller frustration finns jag där i närheten. Det låter så uppstyrt när man skriver det men egentligen sker det helt naturligt. Visst krävs det viss ansträngning och engagemang från min sida, men det gör det på vilket jobb som helst. Och att vara engagerad och närvarande i mina barn (och deras utveckling) och åka till tex bibliotek och annat gör ju bara min vardag & jobb än roligare! Mammor och pappor kan!

NAMN: LEIF STILLE HEMORT: KALMAR, SOMMARTID I HOLAVEDEN

Familj: en medförälder, fyra söner, en svärdotter och det nya lilla barnbarnet Luna (hittills).

Intressen: filosofiska, lingvistiska och psykologiska analyser av etik, kommunikation, religion och politiska ideologier; är även intresserad av skulptur, forntiden och bevarandet av orörd natur.

Ansvar inom styrelsen: att förmedla de samlade erfarenheterna från Haros snart 40 år långa historia samt kontakterna mellan Haros veteraner & den aktuella styrelsen.

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Skulle vara mest stolt över i mitt föräldraskap, om jag lyckats visa, att det är möjligt att motstå uniformerande modeåsikter & oflexibel politisk styrning.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Själv har jag inte känt av fördomar mot mitt hemmapapperi, eftersom jag är atypisk i flera avseenden, men den vanligaste fördomen mot Haro och hemmamammor är, att en önskan, att det skall vara möjligt att ge egna små barn personlig omsorg i hemmet, ofta förväxlas med ett krav på att alla kvinnor skall stå vid spisen och föda barn hela sitt liv. Jag har försökt att bemöta dylika enögd fördomar bl a genom skrivande i min kolumn Till Sist.

NAMN: MALENA FÖRNES HEMORT: ODENSBACKEN, ÖREBRO

Familj: Min man Samuel och sonen Frank, 7 år.

Intressen: Att förstå hur vi människor fungerar, psykisk hälsa, barns & föräldrars behov och välmående. Och odla och dansa förstås!

Ansvar inom styrelsen: Hemsida, design av bild och texter till kurser och föreläsningar, Samtal - Mödrar emellan och nyhetsbevakning.

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap: Vilken fin fråga! Det får mig att tänka på hur mycket jag kämpat med min relation till min son och med mina egna känslor. Mest stolt är jag nog att jag till slut vågade be om hjälp. Det väckte så mycket starka känslor i mig att bli förälder, både jobbiga och härliga. Jag tänkte många gånger att jag nog inte var gjord för att vara mamma, men när jag väl vågade börja prata om det så vände det. Vilken resa! tänker jag nu.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Folk som sa "men de lär ju sig så mycket på förskolan" när de hörde att min son inte gick på förskola. Underförstått: "han kan väl inte lära sig lika mycket hemma?" Jag minns inte hur jag svarade, men minns känslan av att bli lika förvånad varje gång över att vissa inte verkar tro att barn lär och utvecklas lika bra hemma.

NAMN: LINA HAGSTRÖM HEMORT: ÄLGARÅS

Familj: Gift med Johan. Mamma till tre skatter (8, 6, 5 år) .

Intressen: Är rent generellt intresserad av människor och deras livsberättelser, vilket innefattar väldigt mycket. Böcker, språk och kommunikation.

Ansvar inom styrelsen: Deltar i arbetet med tidningen

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Att jag med ord och val säger till mina barn: "du är viktig".

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Kanske att man är ganska onyttig och ointressant som hemmaförälder. När den klassiska frågan "så vad jobbar du med?" kommer, tenderar konversationen att dö efter svaret "jag är hemma med barnen". Att svara "jag arbetar på lyxdagis" leder till följdfrågor och får folk att förstå att jag faktiskt gör något på dagarna. (Det är för övrigt intressant vilka bilder språket ger oss. "Hem" och "hemma" tycks släpa på en del negativa konnotationer.)

NAMN: LOVISA ÖHRMAN HEMORT: VÄRMLANDS NYSÄTER

Familj: Man och tre barn

Intressen: Odling, körsång och utomhusliv

Ansvar inom styrelsen: Suppleant

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Själva uppdraget - att det är just jag som har fått den äran att vara mamma till dessa tre juveler.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Jag upplever att människor jag träffar är intresserade och förstående till valet att tillbringa dagarna med barnen när de är små. Särskilt äldre kvinnor har uppmuntrat mig i mitt val. Innan jag sa upp mig från jobbet kunde jag höra från vissa kollegor att jag går i kvinnofällan och kommer få en usel pension (vilket kanske är sant?!) Jag har försökt föra fram perspektivet kring vad som är vanligt att ångra på dödsbädden, nämligen: varför tillbringade jag inte mer tid med mina barn och min partner?

NAMN: CHARLOTTE WINGÅRD KARLSSON HEMORT: SKÖVDE

Familj: Man och fyra barn

Intressen: Kreativitet och skapande, med färg och form, ord och jord. Bäst idéer kommer efter ett pass Crossfit, lite löpning, eller yoga.

Ansvar inom styrelsen: Suppleant

Vad är du mest stolt över i ditt föräldraskap? Det jag är mest stolt över i mitt föräldraskap är det arv jag har lyckats förvalta från min egen mor.

Vilken är den vanligaste fördom du har mött? Av någon underlig, och lika så underbar, anledning verkar fördomarna mig skyndsamt svepa förbi. Det skulle väl i så fall vara att jag skulle ha en väldigt rik man.

Smått & gott

Tips!

Bli medlem i Sponsorhuset och tjäna pengar till Haro och dig själv när du handlar på nätet. Närmare 600 nätbutiker är anslutna. Skanna QR-koden för att se ett videoklipp om hur Sponsorhuset fungerar.

"Det känns toppen att till exempel köpet av patroner till skrivaren också kan generera ett bidrag till en förening jag bryr mig om."

FLYTTAT?

Vänligen hör av dig till oss för adressändring! Skicka ett mail till: registrator@haro.se med din nya adress!

På gång!

Det vankas nya tillfällen av **"Samtal - Mödrar emellan"** och du är välkommen till det digitala samtalsrummet för att utbyta tankar, känslor och erfarenheter kring det underbara och utmanande uppdraget att vara mamma.

Du behöver inte vara medlem i Haro för att delta i en träff. Alla är välkomna att anmäla sitt intresse via www.haro.se. Det går också bra att skicka ett mail till: malena.fornes@haro.se

Fråga Marie!

Nu kan du ställa dina frågor till vår alldeles egen Marie Kondo - Marie Karlsson. Marie är hemmamamma och älskar praktiska lösningar som förenklar vardagen. Med passion för mat och smarta lösningar kommer Marie svara på frågor och ge tips för att få familjelivet att flyta smidigare. I det här numret hittar du henne på sida 8.

Skicka din fråga till info@haro.se

Tack Ingvild!

Vid årets riksstämma avgick Ingvild Segersam som ordförande för Haro efter hela 7 år på posten.

Vi vill framföra ett stort, varmt tack till Ingvild för hennes engagemang de här åren och för det fantastiska sätt hon har representerat Haro på.

Ingvild kommer att fortsätta bidra i styrelsen med sin erfarenhet och kompetens, med ansvar för bl.a. mediakontakt. Och vi hoppas självklart få läsa mer av henne här i tidningen!

Vi vill också önska vår nytilträdde ordförande Caroline Höglund lycka till!

NEUFELD SPALTEN

Du är ditt barns bästa chans

Det är inte alltid lätt att vara förälder idag. Svårt att veta hur man ska göra, olika experter ger olika besked. Dessutom kan man fråga sig om föräldraskapet verkligen är så viktigt, när barnen är på förskolan där utbildad personal tar hand om barnen. Samtidigt kan alternativet, att ge omsorg i hemmet, kännas som ett alltför överväldigande ansvar.

Sanningen är dock annorlunda. Oavsett om ditt barn är heltid på förskolan eller hemma med dig så är du, i egenskap av förälder, ditt barns bästa chans. Du är ditt barns bästa chans att växa till sin fulla potential som frisk, nyfiken, läraaktig, ansvarsfull och mogen vuxen. Inte heller är uppgiften så överväldigande som många tror. Givet rätt förutsättningar så växer barn till stor del upp av egen kraft. Men "rätt förutsättningar" är centrala, och de är inte kanske vad vi tror, och idag är de ofta missförstådda eller bortglömda.

En svensk studie från 2007 visade att svenska föräldrar ofta tror att barnets fostran sker på förskola, skola och fritids och att experterna på deras barn finns där. Det är inte svårt att förstå. Den unga familjen kommer med sin ettåring till förskolan och ser alla välordnade färgglada leksaker och prydliga kroker med barnens namn. Då är det lätt att tänka: Vilken tur att förskolan finns, den här miljön kunde vi aldrig erbjuda vårt barn hemma. Här sviktar självförtroendet hos en och annan förälder. Förskolan är överväldigande välorganiserad och måste så vara för att ta hand om en större grupp barn. Men förskolan kan sällan erbjuda vad barn bäst behöver, och det är inte heller förskolans uppgift. Vad barn bäst behöver är något som föräldrar har bäst förutsättningar för. Timmarna med föräldrarna är viktigare för barnet, än stunden på förskolan.

Timmarna med föräldrarna blir särskilt viktiga när barnet är många timmar på förskolan. Föräldraskapet är minst 18 år. Det är föräldrarna som mest sannolikt kommer att följa barnet under dessa 18 år. Det är inte förskolepersonalen, inte lärarna i skolan och inte fritidsledarna. Du är ditt barns bästa chans till utveckling, mognad, hälsa och ett välfungerande liv.

I framkanten av kunskapen om barns utveckling, lärande och mognad finns idag en syntes av klassisk utvecklingspsykologi, en uppdaterad anknytnings teori och modern neurovetenskap. Dagens kanske mest kända uttolkare av denna syntes är den kanadensiske psykologen dr Gordon Neufeld. Vi vet nu att utveckling, lärlarhet och mognad är en emotionell process med anknytningen som central drivkraft. Om anknytning vet vi att den är synnerligen petig rörande vem barnet släpper in på sig. Vidare vet vi att anknytningen inte upphör vara viktig vid ett års ålder, den är viktig genom hela barndomen och ungdomsåren, även om den tar sig andra uttryck. Ja, den är viktig för oss vuxna också. Anknytningen är en central del av de ovan nämnda "rätta förutsättningarna".

Avgörande för anknytningen är inte att vi föräldrar knyter an till våra barn. Det avgörande för anknytningen är att våra barn

knyter an till oss föräldrar. Vår uppgift som föräldrar är att ge våra barn en ständig inbjudan att existera i vår närhet. Vi känner ofta när barnen knyter an, vi uppfylls av en känsla av glädje i kontakten med våra barn. Vi gör spontant mycket rätt här; vi kramar om våra barn på morgonen, vi gör frukosten så trevlig som möjlig. Även om vi är trötta efter arbetsdagen tar vi emot våra barn med glädje från förskola och skola på eftermiddagen och vi ser till att få en stunds familjegemenskap varje kväll, en tillräckligt lång stund så att alla hinner slappna av från dagens aktiviteter och vila i hemmets trygghet.

Även om det finns en och annan problemfamilj så förändrar inte detta det faktum att den största potentialen för barns utveckling och mognad finns hos föräldrarna i hemmet, och att de allra flesta svenska föräldrar är sina barns bästa chans.

Hur hanterar man då den långa dagen på förskola eller skola? Ur barnens synpunkt kunde den gärna vara kortare, men det är inte alltid praktiskt möjligt. Vi kan dock alltid överbrygga separationen. När vi skiljs från barnen på morgonen så säger vi: "Nu vet ni, att när vi alla kommer hem i eftermiddag så ska vi... laga den godaste efterrätten/hälsa på farmor/spela brädspelet/högläsa boken/gå ut i skogen eller något annat som familjen tycker om att göra tillsammans. Att sätta fokus på nästa kontakt mildrar upplevelsen av separation. Vi vuxna gör så gentemot varandra hela tiden, vi säger: "Vi ses!" eller "Vi håller kontakten" eller liknande. Vi markerar att relationen är intakt även om vi är ifrån varandra ett tag. Barn behöver samma budskap, bara ännu lite tydligare.

Som föräldrar vet vi vikten av goda vuxenkontakter för barnen. Om barnen istället knyter an till kompisarna så får vi vuxna svårare att nå fram. Vi kan förlora det inflytande som vi såväl behöver. Bättre är om barnen under dagen knyter an till förskolepedagogen, lärare eller någon annan vuxen. Vi kanske inte gillar barnens lärare helt och fullt, men inser att en vuxen ändå är mer pålitlig än en jämnårig kompis. Vilket givetvis inte hindrar att ha kompisar, bara att tryggheten ligger hos en vuxen. Du kan lära känna den vuxne i förskolan eller skolan som ditt barn tyr sig mest till, gärna när barnet ser på. Den du visar att du litar på kommer ditt barn att lita på. Då kan hem och skola tillsammans erbjuda trygga vuxenanknytningar för barnen dagen igenom.

Anknytningen är det viktigaste för ditt barn, och som förälder har du de bästa förutsättningarna att vara ditt barns anknytningsperson. Störningar i anknytningen kommer alltid att skapa problem. Du är den viktigaste personen i ditt barns liv och tryggheten i den relationen är viktigast av allt. Kan ditt barn lita på dig, att där alltid finns omsorg och kärlek även när det är som mörkast, ja, då kan många misstag ske utan att skapa några större problem. Du är ditt barns största resurs i livet, deras bästa chans till hälsa, utveckling och mognad.//

*Jonas Himmelstrand
Svenska Neufeld-institutet*

BOKRECESSION

Portionen under tian: 300-kronorsveckorna

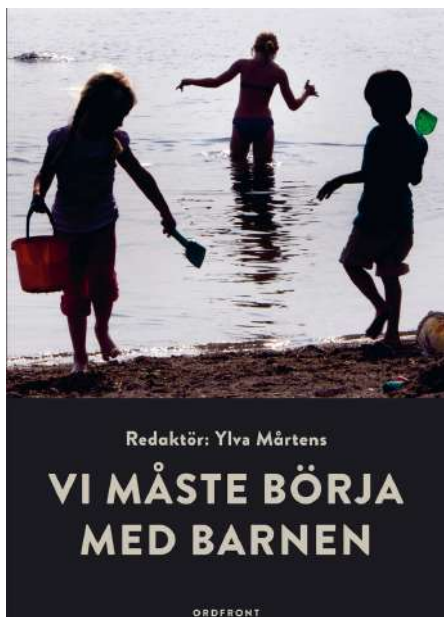
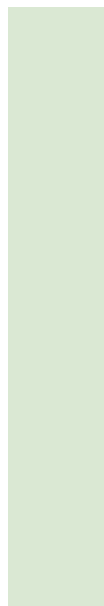
Författare: Hanna Olvenmark

Antal sidor: 187

Utgivningsdatum: 2019

Förlag: Ordfront

Hanna Olvermarks första bok *Portionen under tian: bra mat för dig, din plånbok och planeten* har fått en uppföljare. Här finns fina bilder och recept som inte bara ser goda ut utan även rimliga och görbara för den mindre bevandrade kocken. Konceptet är att bra mat faktiskt kan vara billig, om den görs med en gnutta planering och säsongstänk. Just säsongsguiden är ett plus med boken, och en av anledningarna till att det känns som att den kommer vara värd att återvända till året om. Vill du ha tips på nya smaker, nya idéer, färdigpreppade inköpslistor och recept med råvaror i säsong: tada! Den här boken förmedlar en känsla som inte alla kokböcker lyckas med: *jag vill laga det här*, men också *jag kan laga det här*. En perfekt inspirationsbok till den som vill ha hjälp att ta sig upp ur halvfabrikatsdiket, eller den som helt enkelt önskar få en anledning att snegla åt lite andra hyllor i matbutiken (spoiler alert : de med linser och bönor). Vad sägs om till exempel Marockansk gryta med gurkmejagul couscous, eller garam masala-gryta med kikärter? (Kikärter gick för övrigt hem bättre än vita bönor hos småfolket.)

Vi måste börja med barnen

Författare: Ylva Mårtens (red)

Antal sidor: 217

Utgivningsdatum: 2020

Förlag: Ordfront

FN:s barnkonvention blev svensk lag i början av 2020, något som antologin *Vi måste börja med barnen* flitigt återvänder till och problematiserar. Arton kapitel med lika många författare ger en spretig bok men med en röd tråd – frågan "vad skulle hända om vi verkligen lyssnade på barnen?"

Läsningen gör bitvis mycket ont i hjärtat. Inte minst författaren Johanna Nilssons personliga text om mobbning känns i hela kroppen. I boken finns gott om stoff att dyka djupare i. Barnmorskan och professorn Ulla Waldenströms påpekande om att Strålskyddsinstitutets rekommendationer inte följs vad gäller ultraljudsundersökningar, är ett exempel. Ett annat kommer från barnläkaren Hugo Lagercrantz som skriver: "Frågan är också om infektionskänsliga ett- och tvååringar verkligen skall vistas på förskola, där de alltför lätt drar på sig infektioner. Kanske familjedaghem med få barn är att föredra." Han skriver också om hjärnans mognad hos barnet och att "Skolverket i Sverige inte har tagit hänsyn till den senaste forskningen utan råder förskolor och skolor att införskaffa surfplattor till alla barn, i tron att det ska stimulera deras utveckling."

Gunilla Niss, psykolog, författare och ordförande för föräldraorganisationen BARNverket skriver om förskolans villkor och hur det blivit så att "ekonomi i balans är viktigare än barn i balans". Hon vill se en lagstadgad maxgräns på barngruppernas storlek och myntar det magstarka begreppet *strukturell barnmisshandel*. Det ska dock sägas i samma andetag att hon inte på något vis skuldbelägger personal – hon bara påvisar deras omöjliga uppdrag när förutsättningarna för ett gott jobb undanhålls dem. Författaren Per Kågesons kapitel studerar hela samhällssystemet och han konstaterar att "Idag får vi ofta jämställdhet på männens traditionella villkor och barnens bekostnad". Kågeson avslutar kapitlet med följande rader: "Istället för mer lönearbete och stress borde vi sätta livskvalitet före konsumtionskvalitet. Alla barn behöver en mjuk start som ger tid för anknytning till mamma och pappa och skapar en självkänsla. Men politikerna satsar hellre på ökad medicinering och större resurser till BUP än förebyggande åtgärder. Resurser till detta finns. Ge barnen mer av vår tid."

Antologin *Vi måste börja med barnen* har potential som katalysator för en mängd viktiga samtal och debatter.

Recensioner av
Lina Hagström

MITT VAL

*Elana
Lokk*

För 10 år sedan gifte vi oss. Det var sommarens varmaste dag med +27 grader och vi gifte oss på en tämligen oglamorös brygga vid en flod i skogen här i Estland. Så fort själva ceremonin var över åkte finskorna av och vi hade på oss flip-flops resten av kvällen. När vi ett antal månader tidigare började planera bröllopet så blev det först en lång lista med aktiviteter och annat som man "ska" göra. Men vänta nu... varför? Vårt bröllop handlade ju om oss, inte om någon annan. Efter lite eftertanke och funderingar om man verkligen får göra så bestämde vi oss alltså för att strunta i alla traditioner och måsten och bara göra som vi själva ville.

Två år senare anlände vårt första barn. Vi hade sedan länge bestämt oss för att vi inte skulle sätta våra barn på förskola/dagis. Vi har flera anledningar till det. Först och främst är barndomen kort, tiden flyger förbi och vi vill leva livet med våra barn, inte missa en stor del av det. Förutom det så kommer de ändå att tillbringa så många år i skola och annat att det känns helt rätt att de får leka fritt så många år som möjligt.

Här i Estland får man stanna hemma med barnen i 3 år varav 1,5 av dem är med lön. Det var jag som tog ut ledigheten eftersom det passade oss bäst. Med vår första fick jag samma lön som när jag jobbade. Eftersom vårt andra barn föddes två år senare fick jag samma lön i 1,5 år till fast jag inte arbetade däremellan. Tre år senare anlände vår tredje. Mellan andra och tredje barnet skulle det dock ha blivit för svårt ekonomiskt för mig att stanna hemma men tack vare våra samarbetsvilliga och flexibla arbetsgivare lyckades vi pussla ihop våra scheman så att maken jobbade heltid och jag jobbade deltid utan att sätta barnen i förskola. Vi hade inte många hela dagar tillsammans utanför semestertiderna och så här i efterhand har jag svårt att förstå hur vi orkade med det. Men det var vårt det.

Vi får ofta frågor om hur vi gör med språken då maken talar estniska med barnen, jag svenska och sinsemellan talar vi engelska. Vi har också fått en hel del frågor från alla möjliga väntade och oväntade håll om varför vi valt att inte sätta barnen i förskola. Personer vi knappt umgås med har frågat om det inte är dags att sätta barnen i förskola nu. Det är tröttsamt att känna att man blir ifrågasatt och att man måste försvara sig, men samtidigt har jag insett att det är en viktig och tidvis smärtsam läxa att lära sig som förälder. Oavsett vilka val man gör kommer man nu och då att bli ifrågasatt av någon (förhoppningsvis) välmenande person. Men de val vi gör som föräldrar gör vi ju för att vi tror att det är bäst för just våra barn och för att det är vi som måste få våra egna liv att fungera. Jag kan inte anpassa mitt liv efter någon annans åsikt om det.

Och bröllopet... det blev enkelt, mysigt, intimt och otroligt roligt. Trots att vi inte gjorde som man skulle. //

TILL SIST STILLE

De två frågor, som preliminärt dyker upp i detta sammanhang är:

1/ Är det rimligt att känna stolthet som hemmaförälder?

2/ Finns det fördomar mot hemmaföräldrar?

Som vanligt rymmer dock skenbart enkla frågor en mängd komplikationer och utgreningar. Utan att driva begreppsanalysen till exess kan man initialt se:

A/ "Stolthet" är ett ambivalent uttryck, varmed man kan beteckna såväl en nyanserad och balanserad självuppskattning som en rigid, arrogant självöverskattning, som är oemottaglig för kritik. Socialpsykologer betecknar den ena som autentisk och den andra som en form av hybris. Den förra känslan är väl ärbär, medan den senare är fördömlig? Mellanformer finns säkert.

B/ "Fördom" är ett verkligt knepigt uttryck, som skulle förtjäna en egen utförlig utredning. Det innebar ursprungligen ett omdöme om någon företeelse, vilket inte är grundat på tillräcklig kunskap respektive egen erfarenhet och ett sakligt, logiskt resonemang. Numera tycks uttrycket ofta användas om en nedvärderande inställning till någon viss grupp, speciellt om den negativa värderingen inte överensstämmer med den för tillfället rådande hegemoniska uppfattningen.

Själv är jag obekväm med att karakterisera mig med det enligt mitt synsätt alltför pompösa ordet "stolt"; jag föredrar att säga, att jag är någorlunda nöjd med något. Det är tyvärr numera en inflation i högstämnda ordalag; ofta sägs det, att man älskar eller hyser kärlek, när det i själva verket är fråga om ett relativt trivalt gillande. För egen del förbehåller jag mig att använda de starkt förpliktande orden endast i och för mycket speciella förhållanden. Vad gäller fördomar, så kan empiriskt ofullständigt grundade påståenden ändå råka vara sanna. Ett förhastat fällt omdöme behöver inte automatiskt vara felaktigt, men en ansvarsfull person bör nog vara återhållsam med sina åsikter. Dessutom kan ju positiva omdömen också vara baserade på otillräckligt underlag. Kan det inte ibland vara negativt att osjälvständigt instämma i moderiktigt positiva värderingar? Ofta kan det väl också vara nödvändigt att utgå från icke helt styrta initialhypoteser för att alls kunna agera? I det föränderliga vardagslivet måste man många gånger använda sig av tumregler, vilket måste ses som helt legitimt givet att man inför nya fakta är beredd att revidera sina handlingsprinciper. Fördomsfullhet är ofta förknippad med ensidig, förenklande rigiditet, medan fördomsfrihet kännetecknas av upplyst vidsynhet, men när skall man vara ståndaktigt principfast och när skall ett pragmatiskt och flexibelt förhållningssätt ses såsom slapp och hållningslöst?

Med detta sagt tycker jag nog, att hemmaföräldrar kan vara klädsamt nöjda med sina insatser, även om dessa inte inräknas i BNP, eftersom den endast räknar med det, som värderas monetärt. Som jag i denna spalt ofta framhåvt, så har speciellt kvinnors nödvändiga arbete för att säkra människoproduktionen och samhällets bestånd genom tiderna skamligt osynliggjorts. Märkligt, att så många, som kallar sig feminister, inte har kritiserat detta. Föräldrar, som ger sina barn personlig omsorg är också deras första lärare; de lär dem bl a att gå, tala och fungera socialt.

Dessutom bidrar de till ett levande närsamhälle och sparsamt levnadssätt samt

motverkar energislukande transporter, vilket borde glädja miljöpartister och naturbevarare. Det är sorgligt att se, hur förment borgerliga politiker och konservativa ideologer har svårt idén om en allena saliggörande kollektivistisk barnomsorg på institutioner. När skall historien om förstatligandet, kommunaliseringen och bolagiseringen av barnen skrivas? Skrattretande med en skattesubventionerad bekväm, borgerlighet reducerad till innehavare av dyra, sköna hem oanvända under dagtid!

Det finns fördomar mot hemmaföräldrar. Redan att prata om föräldraledighet visar på vad som bör anses som centralt och vad som bör betraktas såsom en dagdrivarverksamhet, som bara orsakar intellektuell förslumning. Argument mot rättvis fördelning av omsorgssubventionerna är ofta: "föräldrar skall inte få betalt för att ta hand om egna barn". Men varför skall vissa föräldrar få ett indirekt men gigantiskt bidrag, för att främmande människor skall ta hand om deras barn? Vad får en hemmabarnsfamilj tillbaka för sina erlagda skatter baserade på förvärvsinkomster? Det framförs, att alla föräldrar måste förvärvsarbeta för att kunna försörja sina barn; ingår det då inte i försörjandet att själva ombesörja eller bekosta barnens omsorg?

Det finns också fördomar mot Haro och andra, som vill ge små barn möjlighet att få växa upp i sitt eget hem. En är, att Haro skulle åstunda en enda barnomsorgsmodell, där alla kvinnor skulle bindas vid spisen och dammsugaren på livstid. Det är beklämmande, att maktpersoner, som skryter med att stå för mångfald, tolerans och öppenhet, faktisk agerar för uniformitet och mot valfrihet samt icke respekterar oliktankandes ideal! Många människor vill inte veta av alternativ för livsföring för då skulle det ju finnas risk för att det val, som man gjort eller tvingats göra, inte vore det enda rätta. Att ge föräldrar möjlighet att ta hand om sina små barn, skulle kanske ge bortaföräldrar dåligt samvete, varför det bästa väl är att med allehanda socioekonomiska styrmedel i praktiken förbjuda den valmöjligheten? "Ropen skalla, dagis åt alla!" har för mig alltid framstått såsom grovt förtryck; konstigt, att inte ens några så kallade liberaler protesterat mot en dylik frihetsinskränkande politik och generaliserande människosyn.

Alla personer och grupperingar bör naturligtvis rannsaka fråga sig, om de har fördomar om andra, men även i förhållande till sina egna målsättningar och kommunikationssätt; man kanske har bristande självinsikt eller tillskriver förmenta fiender illasinnade försåt och ränker? Min erfarenhet talar för, att ideologiska motståndare sällan vill varandra ont men ibland i förvillad välmening tror, att de ensamma ser den enda vägen, som för alla lyckan bär. Jag tror, att det är förödande att objektifiera sin subjektivitet och att universalisera sina egna önskemål till att bli tvingande för alla. Man bör nog nöja sig med att förfäktat rätten till sin egen på andras livssfärer icke inkräktande livsstil och ge fan i att frälsa andra! //

Leif Stille

Föräldraskap - förnuft och känslor

Få saker väcker så mycket känslor som föräldraskapet, och i uppgiften att guida en ny liten individ in i framtiden ställs förnuftet på prov. Vad är känsla, vad är förnuft? Är de konkurrenser eller komplementärer? Vi vill höra dina tankar och ta del av dina erfarenheter - så spinn loss på temat och skriv så tangentbordet glöder (Ungefärligt teckenomfång 3500 tecken inkl. blanksteg).

Skicka sedan till info@haro.se, senast den 1 oktober.

NÄSTA NUMMER

VILL DU HA KONTAKT MED NÅGON I DITT DISTRIKT?

Norrbottnen:
Ingrid Sandberg
ingrid@komsams.se

Uppland:
Ylva Thatal
damei5@hotmail.com

Kalmar:
Karin Yngman
karin.yngman@telia.se

Kronoberg:
Emma Faxén
emma.josefina@yahoo.se

Västerbotten:
Ann-Charlotte Carlsson
ac2.carlsson@gmail.com

Örebro:
Karin Bengtsson
karin.bengtsson@haro.se

Gotland:
Viktoria Klint
solklint@telia.com

Södermanland:
Lina Peters
peters.lina@gmail.com

Jämtland:
Åsa Jansson
asa_stardust@hotmail.com

Stockholm:
Julia Olsson
juliaz_m@hotmail.com

Jönköping:
Maria Wernersson
mejamy@gmail.com

Östergötland:
Ida Lewald
ida.lewald@telia.com

Dalarna:
Marie Fyrby
marie.fyrby@telia.com

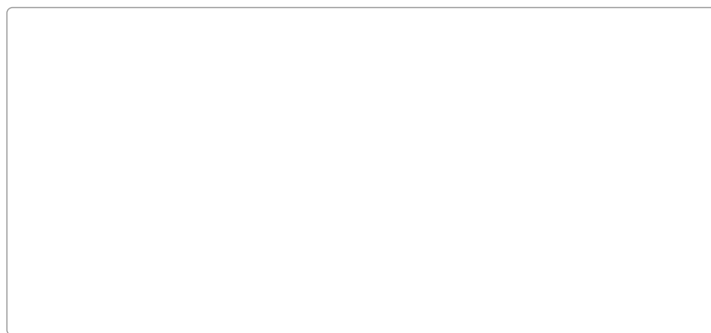
Skåne:
Caroline Gustafsson
caroline84gustafsson@hotmail.com

Värmland:
Marlene Augustine
augustin.marlene@gmail.com

Gävleborg:
Annika Sjökvist
johansjokvist@hotmail.com

POSTTIDNING B

Returadress:
Riksorganisationen Haro
c/o Sam Bengtsson
Kiselvägen 13
70374 Örebro

DET ÄR VERKLIGEN INGEN VIDARE MENING
MED ATT UPPLEVA INTRESSANTA SAKER
SOM ÖVERSVÄMNINGAR, OM MAN INTE FÅR
VARA TVÅ OM DEM. DET ÄR BRA MYCKET
TREVLIQARE ATT VARA TVÅ.

UR NALLE PUH AV A.A. MILNE